

## Můj život s rozhlasem

2013:

„Jé, koukej, dědo! Co je to za obludu?“ „To není obluda, Tomášku, to je tranzistor.“ „Dědo, podívej se na tohle! Koukej, jak se to na mě mračí!“ vypískne desetiletý Tomášek nevěřícně, až se po něm ostatní návštěvníci expozice otáčejí. „Tomášku, ne tak nahlas“, tiší vnoučka dědeček, „to je přeci první prototyp rádia, jak mám také u sebe v pokojíčku, to, jak jsem ti o něm už tolikrát vykládal“, odpovídá starý pán rozvázně. „Dědo, a to jsi ty na téhle fotce?“, nepřestává se vyptávat Tomášek. „Ano, to jsem já, ale tady napravo, tady nalevo, ten maličký klouček, to je tvůj tatínek. Tenkrát to byl šílený rok a na ten den snad nikdy nezapomenu.“ rozpomíná se dědeček. Zahleděn zpět do minulosti, začne vykládat svůj nejsilnější příběh. Vnouček nehnutě stojí u fotografie, s napětím poslouchá a ostatní návštěvníci expozice se začínají postupně scházet k starému pánovi...

„Psal se rok 1968... Všude panovalo nadšení, žilo se tak nějak lépe. Člověk měl konečně pocit, že se může svobodně nadechnout, a já byl zrovna jedním z těch redaktorů, který o tom všem tak strašně rád referoval. Rozhovory jsem dělal s bývalými disidenty, a přestože mě nikdy politika příliš nezajímala, stal se ze mě obrovský fanoušek lídrů roku 1968. Všechno ale zarazil 21. srpen. Zrovna jsme měli odjet na vysněnou dovolenou do Jugoslávie, kam se babička tolik těšila. Už jsme měli i sbaleno, když v tom se stalo to, co se stát nemělo. Největší křivda v dějinách naší republiky. O půl třetí ráno mi zavolala teta Evička z redakce. „Jeníku, oni nás znovu obsazují.“ krátce vzlykla, a mně bylo ihned jasné, že negativní a pesimistické pokoutní informace, které se poslední dny šířily jako lavina, se staly skutečností. Na nic jsem nečekal a rozběhl jsem se směrem k rozhlasu. Bylo mi jasné, že právě budova rozhlasu bude jedním z prvních cílů okupantů z řad vojsk Varšavské smlouvy. V rozhlasu panoval čilý ruch. Každý měl více či méně zaručené informace o tom, co proč a jak se venku děje a proč rázují tanky po Václavském náměstí. Poté jsme uslyšeli první střelbu. Už už jsme s kolegy lezly pod stoly a snažili se být neviditelní, ale kde nic, tu nic. Pak nám to došlo. Oni si ti troubové spletli budovu rozhlasu s budovou Národního muzea. Výbuch smíchu na sebe nenechal dlouho čekat, stejně jako následné rozhořčení. „Nějací tataři nám přeci nebudou likvidovat naši národní památku!“, prohlásil Pepík ze zahraniční rubriky a na podporu svých slov zahrozil pěstí k přijíždějícím tankům. Svá slova neváhal zopakovat ani do éteru. Dav, který se mezitím shromáždil před skutečnou budovou rozhlasu, začal nadšením tleskat. Byl to krásný pohled, Tomášku. Tolik starých, mladých, chlapců, děvčat i dělníků z nedalekých továren. Tolik lidí svedl dohromady právě náš hlas. Revoluční nálada se začala šířit i po celé redakci. Nikdo si nechtěl nechat líbit takovou potupu a každý jsem v hloubi srdce chtěl udělat něco, čím bychom dali okupantům najevo, že my se nevzdáme. Pepík s nějakým technikem začali na protest pálit sovětské vlajky

a vyhazovat je z okna na projíždějící tanky. Za to nás naši sovětští bratři odměnili hezkou dávkou kulek do fasády našeho milovaného rozhlasu. Venku panoval chaos, lidé se bouřili a vehementně si žádali naši podporu. Tehdy někdo navrhl, že visící pěticípá hvězda na čelní straně rozhlasu je pro nás v této situaci neskutečně potupná. Proto bylo vybráno pět nejodvážnějších, v čele se mnou, kteří měli tu čest tento nehezký monument shodit ze štítu na silnici na projíždějící tanky. Nápad to byl geniální. O něco méně jej ocenili sovětští vojáci, kteří nás odměnili další kanonádou. A tehdy se to stalo. Posilněn důvěrou celé redakce i obyčejných lidí na ulici a hnán touhou po pomstě jsem na chvíli nebyl ve střehu. Lízla mě jedna odražená zbloudilá kulka, přesně sem, do tváře. Ztratil jsem vědomí a ani nevím, jakým zázrakem jsem se dostal do nemocnice. Ale nikdy nezapomenu na to, jak jsem vlastním tělem bránil rozhlas. Byla to taková moje osobní válka proti nespravedlnosti, jež se odehrála v noci z 20. na 21. srpna 1968.“ dovypráví svůj dramatický příběh dědeček.

2023:

Dnes. Dnes je tomu přesně sto let. Přesně sto let od doby, kdy je naše historie nesmazatelně spjata právě s rozhlasem. A právě s rozhlasem je spjata celá naše rodina. Jeden z mých pradědečků rozhlas budoval od jeho základů, rval se za něj doslova jako tygr a staral se o něj jako o vlastní dítě. Dědeček s rozhlasem v zádech zažíval nejbouřlivější momenty pražského jara a nejistotu normalizačních dní. Táta, jeden z nejvýraznějších redaktorů listopadu 1989 a vývoji po něm. A já? Už jako malé dítě jsem tu pobíhal, nakrucoval se před různými přístroji a v duchu snil, že i já budu jednou moct zdravit celou republiku a vítat ji do nového dne. Jednou i já. Co asi přinese moje působení rozhlasu? Jaké důležité revoluční novinky nás čekají?

„Tome, tak kde jsi? Musíme ještě donést tyhle dokumenty nahoru. Za pár minut jsme zase ve vysílání“, vytrhne mě z mých myšlenek šéfredaktor. Teď už zbývá jen letmý pohled na fotografii na mém stole. Díky dědo.

***Jitka Langová***